

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z da umom naslednjega dne ter stane celotno 180 K., polletno 90 K., enoletno 45 K., mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki se pri upravi TABORA, MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priloge, desno. Telefon št. 24. S. S. poštnoštevnica št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, četrtek 28. aprila 1921

Številka: 95.

Po občinskih volitvah.

Maribor, 27. aprila.

Občinske volitve v slovenskih mestih, Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj so za nami. Včeraj so odločile volilne krogljice za prvo dobo usodo teh mest.

Težka svetovna vojna tudi pri nas ni ostala brez posledic, njene posledice se poznajo povsod, na vseh poljih, zato je pač razumljivo, da se poznajo tudi v lokalni politiki. Te posledice se kažejo v tej lokalni politiki osebno v narasli moči socijalnih elementov. Pritisk starih avstrijskih birokratičnih in avtokratičnih razmer na eni ter pokret boljše vizma v Rusiji na drugi strani sta ojačila razreden pokret po celim svetu. Dočim pa so skoro vse ostale zemlje radi tega pokreta trpele več, je naša država, a osebno Slovenija trpela primeroma najmanj. To je razvidno že na zunaj, na znotraj pa so pokazale osebno včerajšnje občinske volitve.

Ko so po Srbiji in po Hrvaški dobili pri občinskih volitvah socijalisti in komunisti ogromno večino, je pač tudi naša javnost pričakovala, da pokažejo naše občinske volitve isto sliko. To so pričakovale tudi krajevne organizacije socijalističnih in komunističnih strank in pri nas v Mariboru se je z gotovostjo pričakovalo, da bo na včerajšnji dan poslala na našem magistratu rdeča zastava. Toda to se ni zgodilo. Res je sicer, da so v Mariboru in v Ptuj dobili socijalisti relativno največ glasov, toda v primeri z meščanskimi strankami so v znatni manjšini, dočim so v Ljubljani in v Celju sploh zelo šibki izšli iz volilne borbe. To je prvo razveseljivo dejstvo včerajšnjih občinskih volitev.

Medtem pa, ko je svetovna vojna ojačala razreden pokret, je na drugi strani oslabil klerikalizem in to so kot verno ogledalo pokazale istotako tudi včerajšnje občinske volitve. V Celju, Ptuj in Mariboru so klerikalci izšli zelo šibki, v Ljubljani pa skoro polovico šibkejši nego demokrati. To je drugo razveseljivo dejstvo. Poleg vpliva na že obstoječe stranke pa je rodila svetovna vojna pri nas v Sloveniji tudi še čisto novo, prej nepoznano stranko — narodnih socijalistov. Ta stranka je nastala večinoma iz raznih malkontentov ter iz primorskih beguncev, torej iz politično več ali manj nestalnih ljudi, zato tudi njen uspeh razen v Mariboru ni nikjer velik. Da so v Mariboru dobili za socijalnimi demokrati največ, to je pripisovati dejstvu, da ima ravno Maribor največ volilcev-beguncev. Vsekakor pa so razmere glede narodnih socijalistov v Mariboru vse drugačne nego v Ljubljani. V Mariboru, kjer so socijalni demokrati in komunisti skoro istovetni z nemčurji in protidržav. rovarji, je uspeh narodnih socijalistov le pozdraviti, ker so s svojim nastopom prizadejali ravno tem nemčurjskim in protidržavnim elementom največ škode. To je tretje razveseljivo dejstvo.

Naša demokratska stranka je v boju že dozorela in utrjena ter se ne lovi več za hipnimi efekti, radi tega je razumljivo, da v krajih, kjer je zmagonosno le nezrelo politično kričanje, ni mogla raču-

Rezultati občinskih volitev

v Mariboru, Ljubljani, Celju in Ptuj.

Maribor: Demokrati: 499 glasov, 7 odbornikov. Izvoljeni so: Dr. Vl. Serbec, V. Weigl, prof. Fr. Voglar, Miha Vahtar, Ivan Tomažič, Ivan Kejžar, Ivan Soštarič.

Narodni socijalisti: 679 glasov, 9 odbornikov. Izvoljeni so: Fr. Jarh, Fr. Selinsek, dr. Jurečko, Fr. Novak, Josip Konič, Ivan Roglič, dr. Fr. Rostohar, Fr. Franc, Rud. Segar.

Klerikalci: 496 glasov, 7 odbornikov. Izvoljeni so: Dr. Leskover, Ant. Krepek, dr. Verstovšek, Fr. Veronik, dr. Ant. Jerovšek, Fr. Žebot, Vekoslav Filipčič.

Socijalni demokrati: 940 glasov, 13 odbornikov. Izvoljeni so: Viktor Grčar, Andr. Bahun, Fr. Postrak, Leopold Košuta, Iv. Hojnik, Iv. Družovič, Alojz Slanovec, Karl Ceh, Anton Krajcar, Rudolf Kolbesen, Iv. Klančnik, Alojz Ceh, Anton Tanc.

Komunisti: 325 glasov, 4 odbornike. Izvoljeni so: Ivan Krajuik, Anton Peperko, Fr. Zmazek, Fr. Kitak.

Ljubljana: Demokrati: 2809 glasov, 18 odbornikov. Narodni socijalisti: 1326 glasov, 8 odbornikov. Klerikalci: 1554 glasov, 10 odbornikov. Socijalni demokrati: 808 glasov, 5 odbornikov. Komunisti: 1051 glasov, 6 odbornikov. Samostojni kmetje: 140 glasov, 1 odbornika.

Celje: Demokrati: 304 glasove, 12 odbornikov. Narodni socijalisti: 136 glasov, 6 odbornikov. Klerikalci: 108 glasov, 4 odbornike. Socijalni demokrati: 265 glasov, 10 odbornikov.

Ptuj: Demokrati 123 glasov 7 odbornikov. Narodni socijalisti in klerikalci. (Skupna lista) 120 glasov, 6 odbornikov. Socijalni demokrati: 212 glasov, 11 odbornikov.

V Mariboru je bilo 4183 vpisanih volilcev, volilo jih je 2989, a volitev se ni udeležilo 1244 volilcev, torej niti 100 več nego zadnjič pri volitvah v konstituanto.

Ako pomislimo, da so se za občinske volitve v Mariboru združile vse stranke v boju proti Demokrati stranki ter ta boj vodile z vsemi sredstvi brezobzirnega sovražnika, se moramo naravnost čuditi, da demokrati niso samo častno vzdržali svoje postojanke, temveč da so celo lepo napredovali. Klerikalci, socijalisti, komunisti in narodno-socijalci so popolnoma pozabili na medsebojne difference, četudi so te nepremostljive, ter so se vrgli z naravnost neumljivem tekmovalju v najbesnejši boj proti nam. Vsakdo je bil priča teh strastnih izbruhov zbesnega strankarskega in osebnega sovražstva, ki so ga razširjali na sprotniki proti Demokrati stranki in njenim pripadnikom zadnje tedne. Slikali so jih kot tatove, goljufe, zapravljivce, renegate, izdajice, vse povprek na shodih, po listih in letakih ter s potrpežljivim papirjem naravnost nasuli stanovanja vseh mariborskih volilcev.

Toda z zadoščenjem konstatiramo danes, da na naše demokratske volilce vse to ni imelo niti najmanjšega vpliva in je ostala vsa ta ostudna gonja brezuspešna. A vendar so pridobili klerikalci 80 glasov! Kje so jih vzeli? Ze na zadnjem shodu so ubrali struno, ki nam je jasno pokazala, kje so njihovi novi zavvezniki. Začeli so poleg blatenja Srbov

snubiti in hvaliti mariborske Nemce, ki imajo kot opozicijonci enake težnje v državi: v kalnem ribariti. Nad 250 nemških glasov, ki so vsled svojega slovenskega imena prišli v volilni imenik, so dobili klerikalci, kajti voditelji nemških strank so izdali parolo: demokrati so kot narodna stranka nemškemu življu prenevarni, zato podpirajmo klerikalce! Dva ugledna Nemca sta se te dni pred večjo družbo izjavila: „Mi Nemci sicer sovražimo klerikalce ter smo po naprednem naziranju bližje demokratom. Toda demokrati so preveliki nacionalni šovinisti in nemškemu življu tako nevarni, da je naša nacijskalna dolžnost, podpirati klerikalce kot opozicijo v državi! No, mi privoščimo klerikalcem te nemške glasove, ki nam jasno dokazujejo, da so imeli klerikalci pri vsem svojem nečutenem volilnem boju, ali bolje rečeno, ravno zaradi njega zdatne izgube na slovenskih glasovih, ki so prešli v zameno k nam in k narodnim socijalcem, kajti socijalisti obeh frakcij so utrpeli veliko izgubo na glasovih.

S takim izidom zadnjih volitev, ko so bili klerikalci primorani izpopolnjevati svoje znatne izgube z nemškimi glasovi, smo mi kot narodnonapredna stranka lahko povsem zadovoljni.

Nemčija in ameriško posredovanje.

Vsebinska nemških predlogov.

TIP Berlin, 26. aprila. Wolfv urad objavlja vsebinsko note, ki jo je poslala nemška vlada ameriški vladi. Izmed predlogov, katere stavi Nemčija v vprašanju reparacije, je omeniti: Nemčija je pripravljena priznati vse svoje obveznosti do vsote 50 milijard zlatih mark sedanje veljave. Da lahko izvrši prva plačila, si mora najeti mednarodno posojilo, katerega ji poskrbe zavvezniki. Nemčija se zaveže, da pusti zavveznikom sorazmeren del dobička, ki bo nastal vsled izboljšanja njenih gospodarskih razmer. Nemčija bo z vsemi sredstvi sodelovala pri obnovi opustošenih krajev. Pripravljena je v to svrhu takoj dati na razpolaganje 1 milijardo zlatih mark. Zahteva pa, da se takoj razveljavi sistem sankcij, ker je na ta način popolnoma nemogoče,

da bi si Nemčija toliko opomogla, da bi lahko izvrševala obveznosti, ki jih sprejme s svojimi predlogi.

Vtis predlogov v Ameriki.

LDU Pariz, 26. aprila. „Matin“ javlja iz Washington: V poučenih krogih je bila včeraj razširjena govorica, da so nemški predlogi v posameznih točkah nezadostni, v drugih pa netočno izdelani. Vendar je stopila ameriška vlada v oficijozne stike z Nemčijo. Washingtonska vlada je dala vedeti, da jih je nemogoče sporočiti v sedanji obliki zavveznikom. Nemška vlada se pozivlje, naj predloge bistveno izpremeni, ne da bi mogla ameriška vlada za ta primer obljubiti, da jih izroči zavveznikom.

nati na absolutno zmago, v bolj urejenih razmerah v Ljubljani, Celju in Ptuj pa so kljub temu njeni uspehi naravnost sijajni in je nanje lahko ponosna, pa tudi v Mariboru je dosegla celo več nego je pričakovala. Vsekakor pa je naša demokratska stranka kot, kakor že rečeno, utrjena in zrela stranka, ter stranka, ki edina sodočuje v centralni vladi, tudi v lokalni politiki tako važna, da se brez nje in preko nje ne bo moglo iti nikjer. Tega se tudi v polni meri zaveda, zato si bo tudi povsod ohranila proste in nevezane roke. To ji bode narekovala ne-le tradicija, ampak tudi bodočnost, ki stoji pred njo in v katero veruje vsak politično trezen človek. Konsolidiranje razmer bo ubilo utopističen in brezploden socijalističen prekucizem, naraščajoči napredek bo ubil klerikalno nazadnjaštvo, trda realnost življenja pa narodno-socijalistično kričanje.

Zato smo z izidom včerajšnjih občinskih volitev v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj popolnoma zadovoljni.

Dr. P. STRMSEK:

Kino in cenzuriranje filmov.

Ze dalje časa čitamo semtertje po časnikih vest, da namerava država prevzeti kinematografe v lastno upravo, da jih želi torej poddržaviti. Na to misel so prišli seveda zlasti iz dveh razlogov:

1. da se na tak način najde nov vir dohodkov za državne blagajne,
- 2.) da se popolnoma zatre pogubni vpliv, ki ga ima kino sedaj na ljudske mase.

I. Res je, da so kinematografska podjetja med vojno zelo prosperirala; bilo je to nekaj nezdravega, razumljivega le iz splošne vojne psihoze; čimbolj pa prehajamo v normalne razmere, pojema tudi obisk kina. V obče bodo razmere za kino še neugodnejše.

Kino je ali bi naj vsaj bilo gledališče ubožnejših slojev. Dokler pa so razne filmske tvrdke v rokah brezvestnih izkoriščevalcev, ki zahtevajo za pordnevne uporabe filma kar zneske v desetstisoče kron, dokler so prometne neprilike in nabavni riziko tako veliki, upravni stroški ter osebje tako drago, tako dolgo tudi kino ne bo mogel odpreti svojih vrst ubožnim stanovom. Res, da bi državna uprava mogla v marsičem razmere zboljšati, zlasti z ozirom na filmske tvrdke v inozemstvu, a vse drugo bi pač ostalo enako drago kot sicer, če bi se upravni stroški morda še celo nekoliko ne zvišali; država ima pač v sličnih pridobitnih podjetjih slabe izkušnje.

Ko je prevzela lani mariborska mestna občina takozvani mestni kino v svojo upravo, potegovali so se za ravnateljsko mesto razni kandidati, ki so zahtevali »samo« 5000 kron mesečno in še nekaj procentov od celotne vstopnine. Ves dohodek, ki ga dobi lastnik, ga mora res tudi sam zaslužiti z dobro kalkulacijo, primerno reklamo, skratka vsem, kar diči dobrega trgovca. Če pa bo imel vodstvo uradnik, (če bo tudi delno zainteresiran na dobrem uspevanju podjetja) v večini slučajev ali ne bo hotel ali pa ne bo mogel za državo doseči niti tega materijalnega uspe-

na, kakor ji ga nudi sedaj pobiranje veseličnega davka.

Iz vsega tega vidimo, da bi bilo edino, kar bi država res mogla storiti in kar bi ji bilo iz vseh ozirov priporočati, da prevzame sama nabave in razposojevanje filmov. Tako ne bi imela samo izbire v svoji roki, temveč bi lahko s posebnim povdarkom pritiskala na znižanje filmnih cen ter kaj zaslužila, kajti pri filmskih izposojevalnicah se zbira in »služi« denar brez posebnih izdatkov. Na tak način bi pa bila tudi zabranjena vsa ona škoda, ki prihaja kot kvarljiv vpliv iz kina, kajti državno podjetje bi nabavljalo le take filme, ki so v vseh oziirih neoporečni. Skrbeti bo treba pač za zanimive podobe, a špekulacije na človeške slabosti bodo gotovo odpadle. V promet bo lahko dala poučne slike o tujih deželah in običajih, o raznih industrijah, o raznih iznajdbah, ki sicer ne »vlečejo« tako kakor detektivske zgodbe in ljubzenski romani, a so koristnejše.

Država kot taka bi pa lahko oskrbeli tudi lastne domače filme, ki bi bili dovolj zanimivi, istočasno pa tudi poučni in za državno zavest silno vzgojni. Če pomislimo kakor rado bi šlo naše občinstvo spoznavat kraje v Makedoniji, običaje ob Sitnici, da ne govorimo o življenju v Beogradu, o bogatih žitnih planjavah Bačke itd. Na drugi strani bi pa tudi v Skoplju ne bilo napak, če bi videli koroška jezera, goriška brda, gorenske krasote, Ljubljano, Zagreb itd. Vse to bi se pa tudi državi izplačalo, ker bi imela končno niti vseh sporedov v svojih rokah. Neprecenljiva korist v državnem smislu bi se dosegla s smotreno organiziranim upravljenjem take centrale.

Ce pa bi državna oblast iz katerega koli nam sedaj neznanega vzroka ne hotela ustanoviti take posredovalnice, naj pa deželna vlada posreduje, da ustanovi vseh 24 kinematografov v Sloveniji tako zvezo, ki bo dovolj močna, da se bo lahko uspešno branila pred izkoriščanjem tujih tvrdk. Deželna vlada bi morala taki zvezi doseči tudi carinske ugodnosti, na kar bi tudi zveza gotovo oskrbeli boljše filme kakor jih more oskrbeti sedaj vsak podjetnik sam zase.

II. Cenzuriranje filmov pa bi zgubilo mnogo na svojem pomenu. Danes cenzurna komisija niti od daleč ne slutiti, je li film, ki ga že cele tedne oznanja lepak na vseh mestnih oglih, dopusten ali ne. Če ga končno komisija zabrani, napravi lastniku kina ogromno škodo, koristi pa le inozemski (tudi takozvane »domače« tvrdke so te podružnice inozemskih tvrdk ali so pa vsaj v rokah inozemcev) razposojevalni tvrdki, ker se ji film manj obračita. Če bi država sama razposojevala, bi celotnega filma seveda gotovo ne bilo treba zabraniti. Ne bilo bi pa odobravati, da bi se nadzorstvo za posamezne

pokrajine popolnoma ukinilo, kajti to, kar koristi v Vojvodini, zna v Sloveniji škoditi. Tako smo v Mariboru lansko letu ob pomanjkanju in podraženju kruha morali prepovedati posamezne slike iz lepega zgodovinskega filma Madame Dubary, ki kažejo kako je nastala francoska revolucija ravno vsled pomanjkanja kruha; gotovo je, da bi bilo tako cenzuriranje za kraje v Banatu neprimerno. — Da celo, ker je možno in dobro v centrali, lahko škoduje v narodno mešanih krajih, kjer je že itak treba paziti na dostavke v tujem jeziku.

Iz gorenjih razlogov pa moramo biti tudi že v principu proti centralizaciji cenzuriranja filmov, zlasti še dokler ne prevzame država razposojanje filmov v svoje roke. Povdariti je treba, da zagrebško merilo ne sme in ne more veljati tudi n. pr. za Celje, neglede na to, da se cenzuriranje filmov ne vrši povsod in vsakokrat dovolj vestno in dovolj strogo.

Tako smo zasledili lansko leto v neki veseloigri s prav nedolžnim imenom smešenje naše države in naše vladarske hiše, a s filmom je prispela cenzura, ki je dokazovala, da se je veseloigra kazala na Hrvaškem neokrnjena in celo z dovoljenjem za mladino.

Škoda, ki se vrši tako v eni pokrajini, bi se raztegnila na vso državo; edino dobro bi bila določba, da je kjer koli prepovedan film ali zabranjena slika oziroma tekst nedopusten za vso državo, da je torej prepoved veljavna za vso državo, ne pa dovoljenje.

Mariborski cenzurni sosvet se je lansko leto mogel prepričati, da so bile v Zagrebu prepovedane slike zopet vstavljene v film in jih je moral znova prepovedati.

III. Dokler pa centralna oblast ne ukrene ničesar in se cenzura vrši v tej obliki kakor sedaj, naj deželna vlada izda za to prehodno dobo 1.) nalog, da se ima vršiti cenzura filmov povsod vestno in strogo; 2.) naj brezizjemno prepove vse filme, ki nimajo poleg nemškega vsaj tudi hrvaškega ali slovenskega teksta. — Cenzurne komisije pa naj pazijo, da je prevod res pravilen in ne v posmeh zahtevi in v zasmeševanje državnega jezika, kakor se to godi pri filmih, ki jih razpošiljajo takozvane »domače tvrdke«; 3.) Deželna vlada naj naroči policijskim komisariatom, da strogo pazijo na slike na lepkih, kajti nikakor ne gre, da mora cenzura v kinu zabranjevati iste slike, ki si jih lahko vsakdo poljubno dolgo ogleduje na cesti; 4.) naj zviša starostno mejo od 16 na 18 let, kar je popolnoma v skladu z državnim zakonikom in z vsemi določbami o mladinski oskrbi. Ravno v dobi med 16. in 18. letom je mladina najbolj dovzetna za slab vpliv ki ga hočemo zabraniti s tem, da prepovemo film za mladino.

žam. Pač je zamrmral nekaj; potem pa je umaknil ročico, ter jo ubrisal čez travnik, kolikor so ga nesle izbočene, majhne noge.

Sel sem naprej in zdelo se mi je, da nebo ni več tako jasno in čisto, kot je bilo poprej. —

Za gričem je stala stara, napol podrti bajta. Stopil sem v zakajeno, temno sobo ali kuhinjo, polno smradu in nesnage. Skozi zamašeno okno se je prikradla samo peščica zlatih pramenov, ki so preplašeno trepetali na umazanih tleh. V kotu je čepal moj mali, temnooki znanec, zraven njega na klopi je sedela suha žena, koščenega, žoltega obličja — njegova mati. Globoko upadle oči so me nemirno motrile, predno me je povabila, da sedem poleg nje.

In pravila mi je o svojem življenju, ono večno enako povest o bedi, siromaštvu, trpljenju. Njen mož je šel za služkom daleč čez morje, ker doma ni bilo dela. Mesec za mesecem je preteklo, a od njega nobene vesti — je še sploh med živimi ali ne, Bog vé. In ona bolechna, brez zemlje, brez kruha. Koliko se je trudila, da bi spravila vsaj svojo hčer kam v službo — vse zastoni.

Zanimivosti.

Med vojno padli sin vstal od mrtvih. Neki kmet iz Sošica na Hrvaškem je doživel prošle dni veliko iznenadenje. Njegov sin je padel v vojni in o tem je imel tako zanesljive podatke, da ni bilo niti najmanjšega upanja, da bi bilo poročilo o njegovi smrti pomota. Konec svetovne vojne se je že nekako odmaknil in oče je na sina tudi že kolikortoliko pozabil. Pred nekaj dnevi pa je dobil nenadoma iz Zagreba pismo, v katerem mu je neznanec sporočil, da njegov sin ni mrtav, ampak da živi ter se nahaja v Zagrebu v zaporu. Neznavec je obenem v pisnu sporočil očetu, da ga je sin zaprosil, naj posreduje, da dobi denar, da se reši zapora. Odgovor s priloženim denarjem naj bi poslal oče v Zagreb »poste restante«. Oče je bil radi tega pisma tako iznenaden, da ni vedel, kaj bi počel. Začela se mu je znova buditi nada, da njegov sin morda res še živi, kajti kdo naj bi bil tako brezvesten ter mu lagal in budil za šalo zopet vse ono duševno trpljenje, ki ga je prestopil po izgubi svojega ljubljence. V tem razburjenju se je napotil sam v Zagreb, da tamkaj osebno izroči pismo in denar ter poizkusi izvedeti, kje da se njegov sin, ako res živi, nahaja. V Zagrebu je šel k odvetniku, mu razložil kako je prejel pismo ter ga zaprosil za posredovanje. Odvetniku se je zdela zadeva takoj sumljiva, zato je poslal kmeta k policiji, kjer so mu v hipu vzeli vsako nado, da bi njegov sin še živel, kajti v seznamu aretirancev in jetnikov ni bilo nikjer imena njegovega sina. Policijski nadzornik Cipriš je šel takoj na pošto ter odredil vse potrebno, da se oni, ki bo prišel po pismo iz Sošica takoj aretira. Kmet je bil namreč pismo na »poste restante« res že poprej oddal. Par dni ni bilo nikogar po pismo in po denar, potem pa je res prišel neki mladenič, dijak osmega razreda gimnazije. Bil je takoj aretiran. Dijak je izjavil, da je prišel v Zagreb polagati maturo, po pismo pa, da ga je poslal neki neznan vojak. Seveda mu ta izgovor ni pomagal, obdržali so ga v zaporu ter uvedli nadaljno preiskavo. Kmet pa se je vrnil domov tožen in potrpeter premišljeval, kako je mogoče, da se najdejo na svetu ljudje, ki se lotijo takega hijenskega posla.

Dnevna kronika.

— Duhovščina proti učiteljstvu. Hujkanje klerikalnih časopisov proti učiteljstvu so začeli duhovniki na deželi na celi črti tudi praktično izvajati. Od vseh strani nam poročajo, da kaplani in župniki učitelje pred ljudstvom kar iz prižnice napadajo. O teh drznih izpadih bi lahko pisali vsak dan cele kolone. Danes priobčujemo najdrastičnejšega: Na Zg. Poljskavi slušbuje že čez 30 let nadučitelj S., ki ima 44 službenih let. Vzgojil je tam cele generacije in vse ga upravičeno spoštuje in ljubi. Ko so moške vse strank sestavljali skupno kandidatno listo za občinske volitve v tej občini, so predlagali tudi nadučitelja

In kaj naj da svojemu fanteku, ki jo prosil dan za dnem kruha. —

Tesno mi je postalo pri srcu in teži vzdih me je začel dušiti. Stopil sem v kot, kjer je bilo nekdanje okno, ter od strani mah in eunje, s katerimi je bilo zamašeno. Skozi odprtino je vdrl val toplih žarkov, da je postalo vse svetlo v zakajeni sobi.

Ko sem se obrnil, sem bil sam. A ne dolgo. Zaškripala so v ozadju vrata in vstopilo je dekle, staro kakih 15 let. Za hip me je ošinilo s svojimi črnimi očmi, potem pa srmečljivo povsilo glavo. O, ta pogled — kaj se je zrealilo vse v njem! Strah, nedolžnost in globoko, globoko prošnja do življenja!

Tako pogleda jagnje človeka, ki mu vzame mlado življenje. Mene pa je prešinil ta kratek blisk od dna srca in pomirilo se je valovanje po mojih žilah.

Medtem so poljubljali zlati prameni njene težke, temnosvilnate kodre, poljubljali so obrise njenega komaj napol, a krasno razvitega telesa, ki je bilo le deloma odeto z razcapano obleko.

In prišlo me je hrepenenje, da tudi jaz pobožam te krasne lase. Stopil sem k njej, ter ji rahlo vzdignil glavo; tedaj pa so se ydrle izpod dolzih tra-

S. Tu pa je vstal še le pred par let došli župnik Sebat, ki za občino doslej še ganil ni in začel kmete hujskati, kako bi mogli sprejeti v občinski odbor moža, kateri hoče naložiti občini velikanska nova bremena s tem, da baje zahteva razširjenje šole za en razred! Okrajni šolski svet je namreč naložil vsolanim občinam oskrbeti prostor za en razred, ker ima prvi razred že več let nedopustno veliko število otrok, tako da se pouk ne more redno vršiti. Prostoru pa ni bilo nikjer, samo prazna kaplanija je na razpolago. Te pa župnik noče dati in je za to že prej improviziral velikansko gonjo vseh vsolanih občin proti šoli in ko to ni zaleglo, si je dovolil še gornji izbruh sovraštva proti šoli. — Učiteljstvo, taki so vsi, bodi torej na straži pravčasno! Odgovorite na te nesramnosti ta teden z neumorno agitacijo in zmago naprednih strank pri občinskih volitvah.

— Poslanec Klekl in avtonomija Prekmurja. G. Klekl se je hvalil v zadnjih »Novinah«, da bo šel v Beograd, kjer bo dosegel ustanovitev posebne prekmurske županije. G. poslanec bi lahko zapisal v svojih »Novinah«, da bo šel v Pariz in dosegel ustanovitev posebne prekmurske kraljevine (Habsburgov je dovolj v zalogi), pa bi mu njegove verne duše verjele. »Prekmurški Glasnik« dobro pravi: Za nas Prekmurce klerikalci nimajo skrbi. Oni tudi ne dovolijo, da bi Prekmurci imeli avtonomijo, oni žele avtonomijo Slovenije, v kateri bi Prekmurje veljalo toliko kakor druga okrajna glavarstva. Zato je velika neresnica, ako G. Klekl piše o prekmurski avtonomiji. Njega nič ne skrbi naša avtonomija, on se trudi zato, da klerikalci dobe vso moč nad Slovenijo in Prekmurjem.

— Iz obrtniških krogov smo dobili že opetovano vprašanje, kje tiči vzrok, da se še ni osnovala Obrtna zveza za Slovenijo, kakor je sklenil lanski obrtniški kongres v Celju. Imamo že lepo število obrtnih društev, katerim pa manjka enotnosti in inicijative v splošnih vprašanjih, ki se tičejo našega obrtnika. Celjski sklep o ustanovitvi Obrtne zveze za Slovenijo smo vsi s navdušenjem pozdravili. Tovariši v Celju, katerim je bila poverjena naloga, da oživijo to sklep, se pa očitno ne ganejo in prepuste, da skušajo obrtno organizacijo izrabljati škodljivi elementi. Ako bi se osnovala Obrtna zveza, bi bilo mogoče razviti obrtniško organizacijo tudi tam, kjer je še danes ni. Zganite se!

— Kaj vse je Bog kriv? V »Marinjem listu«, ki ga izdaja prekmurški župnik in poslanec, znani Karlov oboževalec Jožef Klekl, čitamo notico o požaru znane romarske cerkve v Loreto. Pobožni Klekl pristavlja za svoje lahkovne bralce: »Ta nesreča je glasen opomin grešnemu svetu: glejte, vi se obračate proč od Boga, zato pa vam jemlje Bog svoje svete spomine.« Torej je Bog po Kleklovem mnenju požigalec loretske cerkve!

— Jugoslovenski konzulati v Primorju. Ministrski predsednik Pašić je na pondeljki seji ministrskega sveta poročal, da je naša vlada zahtevala od italijanske dovoljenje za ustanovitev jugoslovenskih konzulatov v Trstu, Zadru in Lošnju.

palnice težke kaplje in tekle čez zardelo lice.

Obrnil sem se, da ne vidim teh solz, ter šel ven, na prosto. Nedaleč je bila starka, ki me je gledala potuhnjeno od strani. Stopil sem k njej, izpraznil in mošnjo, ter ji dal, kar sem imel. In resno sem govoril z njo. Ona pa je jokala, poljubljala mi roke in obljubljala — nikdar, nikdar več! —

Otok je bil daleč za nami, pluli smo proti jugu. Stal sem s tovarišem na krovu, ter strmel v valove, ki so se pnilili ob straneh ladje. Medtem mi je pripovedoval o svojih doživljajih zadnjih dni.

Ha, ha! Tudi on je hodil tisto ozko pot in vtrgal je cvetko — a ne s pisane travnika! In plačal je dve drahtmi.

»Zanimivo, kaj ne?« je končal. »Da, strašno — — — zanimivo!« Gledal sem v nebo nad nama; bilo je ravno tako čisto, kot takrat in solnce se je ravno tako smejalo z njega, kot ono pomladansko jutro, ko sem korakal lahko in veselo čez pisane krske travnike.

R. L. PODGORSKI:

Iz dnevnika.

Otok Krk, aprila 1921.

Ozka, malo pohojena pot je peljala čez travnike, posuta z mnogobarvnimi cvetkami, ki so se kopale v toplem zlatu južnega solca. Po tej poti sem korakal v pomladnem jutru, lahko in veselo, kakor je bilo veselo in svečano vse krog mene.

Utrgal sem si cvetko s pisanega travnika in zavidal ljudi, ki žive pod tem nebom, misleč, da morajo biti vsi tako zadovoljni, kot jaz.

Toda —

V travi kraj poti je čepel fantič, bos, gologlav in razkuštran. Iz raztrganih hlače mu ni gledala zamazana srajčica — kakor je to navada pri teh možakarjih — ker srajčice ni imel. Čepel je tu, a ni trgal rožic, ki jih je cvetelo na tisoče krog njega — nel Jokal je.

Plaho me je pogledal, ko sem stal pred njim, poln sočutja za njegovo mlado bol; v njegovih temnih očeh sta viseli dve veliki, biserni kapljici. Revček, ni me razumel, ko sem mu prigovarjal in ga prijel za roko, da jo pobo-

— **Imenovanja.** Za policijskega zdravnika v 8. čin. razredu pri policijskem komisarijatu v Mariboru je bil imenovan tukajšnji praktični zdravnik g. dr. Ivan Zorjan.

— **Kraljevska palača v Zagrebu.** Ministrski svet je sklenil, da kupi od delniške družbe „Grič“ kompleks hiš v Zagrebu, kjer se bo zgradila kraljevska palača.

— **Ljudski knjižnici** je darovala 400 K. „Tvornica kola i industrija drvene robe“ M. Počivanih v Mariboru. Poprej pa je že daroval g. ravatelj Počivanih sam 400 K. Skoda, da imamo v Mariboru malo tako narodnozavednih podjetij. — Vodstvo Ljudske knjižnice.

— **Akademsko društvo „Triglav“** v Zagrebu izreka vsem damam in gospodom, ki so s svojo požrtvovalnostjo, spodom in uslugami pripomogli k tako sijajnemu moralnemu in gmotnemu uspehu Triglavanskega plesa v Celju najiskrenejšo zahvalo.

— **V izložbi inštalacijske trvdke** lger v Vetrinjski ulici je razstavljen lichen pisalni stroj z vidno pisavo. Cena 2800 dinarjev.

— **Mestno kopališče.** V petek ves dan bo parna kopel odprta samo za ženske.

— **Cehi dobavljajo lokomotive za Rusijo.** Praga poročajo: Ruski ljudski komisar za promet je posetil Skodove tovarne v Plznju. V juniju se bodo pričela pogajanja o dobavi 100 lokomotiv s strani Čehoslovaške za Rusijo.

— **Komisija za izenačenje pravnih zakonov,** zlasti zakona o uredbi in pristojnosti sodišč, je zborovala ves prešli teden v Beogradu pod predsedstvom M. Gjuričiča. 7. maja se bo sestala specialna komisija, da izdela predlog skupnega zakona o sodnikih, a 18. maja bo zborovala druga specialna komisija, ki ima nalogo izdelati predlog skupnega zakona o odvetnikih. Od slovenskih pravnikov sta v tej komisiji dr. Gojmir Krek in dr. Metod Dolenc.

— **Naši ujetniki se vrnejo iz Rusije.** Na ponedeljkovi seji ministrskega sveta je poročal ministrski predsednik Pašić, da se bodo naši ujetniki, ki se nahajajo v Vladivostoku, v najkrajšem času vkrcali na dva velika parnika, ki jih prepeljeta v Trst. Ostali ujetniki, kateri žive v notranjosti Rusije, se bodo transportirali skozi Rusijo.

— **Pogreb čeških legionarjev v Pragi.** Praga je imela te dni velike poglobne slovesnosti. Trupla 42 čeških legionarjev ki so se borili na italijanski fronti za polom habsburske tiranije in osvobodjenje lastnega naroda, so prepeljali iz Italije v domovino, da najdejo v domači zemlji svoj večni pokoj. Češki listi so posvetili temu simboličnemu momentu dolge lepe članke, kjer so se spominjali žrtev, ki jih je položil narod za svojo svobodno bodočnost. V Prago so vozili posebni vlaki. Zbrale so se ogromne množice ljudstva. Telesne ostanke narodnih mučencev so po blagoslovu v Pantheonu od zvonjenja zvonov v vseh številnih praških cerkvah prepeljali na pokopališče Olšany, kjer jim je hvaležna domovina odkazala časten in dostojen prostor.

— **Mariborska podružnica Zveze jugoslovanskih železničarjev** proslavi letošnji prvi majnik na slovesen način. Dopoldne ob 9. uri se vrši na vrtu Narodnega doma velik manifestacijski shod s sodelovanjem »Društva javnih namestencev« ter »Društva poštinskih uslužbencev«. Govorijo zastopniki omenjenih društev in ZJŽ o narodno-strokovnih organizacijah v 1. maju. Ob slabem vremenu se vrši shod v veliki dvorani. Ob 15. uri se prične velika ljudska veselica v vseh prostorih Narodnega doma; pri isti sodeluje delavska železničarska godba, ter pevsko društvo »Drava«. Nudilo se bode obilo zabave in razvedrila, starejšim v podzemskih prostorih občezna- nega pekla, mladini pa v nadzemnih visavah velike dvorane, kjer se bo lahko naslajala ob grudih vedno rajajočih bo- ginje Terpsihore do 24. ure. Vstopnine k dopoldanskim, kakor popoldanskim prireditvi ni. Nadejamo se, da se obeh društev s svojimi družicami polnoštevilno, da dokazemo svojo stanovsko zavednost. Mariborsko in okoliško občinstvo vabi- de ob zvokih godbe ter krasnega petja vinca pozabilo na življenje vsakdanje pezo.

— **Dobrotniki!** Spomnite se z daro- vi obrtno razstave!

— **Samomor.** V torek popoldan se je v svojem stanovanju v Tattenbachovi ul. št. 6 v Mariboru obesil z usnatim pasom na vrata 46 letni lončarski pomočnik Ivan Ješko, rojen v Uj-Bamji, županiji Bares ter pristojni baje v Maribor. Ješko je bil 18 let uslužben pri lončarju Heritschku, zadnja leta so ga pa morali radi ohromelosti nositi na delo. Zadnji čas se je njegova bolezen tako poslabšala, da sploh ni mogel več delati. Ker je živel z neko Marijo Spanbauer v divjem zakonu, mu je stanovnjska komisija odvzela stanovan- je ter določila, da se ga 31. t. m. deložira. To in nesposobnost za delo ga je privedlo do obupnega dejanja.

— **Obsodba kmetijskih puntarjev iz Gornje Stubice.** Znani dolgotrajni proces proti kmetom iz Gorine Stubice je končan. Zagrebški sodni stol je v ponde- ljek razglasil obsodbo. Na ječo dve in pol leti je obsojen 1 obtoženec, na dve leti 3, na deset mesecev 1, na devet me- secev 2, na osem mesecev 1, na šest me- secev 7, na 3 mesece 4, na 6 tednov 1, na 1 mesec 2, na 3 tedne 3, na 1 teden 1. Rešenih obtožbe je bilo 14 oseb.

— **Cegav je konj?** Na Tržaški cesti je bil 18. aprila t. l. od redarjev vstavljen konj, ker se gonjač ni mogel izkazati čegav je. Legitimni gospodar konja naj se javi s primernimi dokazi pri mariborskem policijskem komisari- jatu na Slomškovem trgu št. 1, II. nadstr., soba 11.

— **Drobtinilnice od Sv. Lenarta v Slov. gor.** Pogreb rajne g. Aubl. Nemški parte v Slov. goricah! Udeležba je bila mnogobrojna. Tudi napredni Slovenci so se udeležili pogreba. Združenje volilnih moči 8. maja napram nevarnim državnim elementom? Iz te moke ne bo kola- ca! — Občinske volitve. Kaj, Srečko Krajnc kandidat SLS liste? Sed- minek tudi? To ni mogoče! Bomo ja videli, kaj kmalu bodo nabite kandi- datne liste. — Avtomobilna zveza Maribor—Lenart—Radgona. Vse vilo dobro. Ta promet je Slov. goricam potreben kakor ribi voda. Pa ne sme biti veselje nikjer popolno? Mislite si, upravitelj imenovanega podjetja je kleri- kalc! Kako to? Ali ni v trgu sposob- nega naprednega slovenskega človeka. — Trg v narodnem oziru vidno na- zaduje! Na cesti in v vseh gostilnah, iz- vzeš menda one gospe Arnuš, slišimo skoro izključno švabčarenje. Odlikujejo se seveda inteligentni zakonski pari. In vendar ni niti jednega človeka v trgu, ki ne bi znal slovensko. Državni jezik je tukaj slovenski. Poslužujmo se nemškega le in takrat radi, kadar smo v družbi kakega slovenskega jezika nezmožnega res pravega Nemca. — Občinske vo- litve v okolici. Klerikalne vlade v občini Zamarkovi je konec. Le potom kompromisa so rešili par odbornikov. Šumanu v Radahovi se zelo maja žu- panski stolec. Napredna kandidatna lista je v rokah vrlih mladih agilnih moči, katere so gluhe za vsak kompromis.

— **Zupanstvo na Prevaljah** je po- skrbelo po dogovoru z neko komisijo iz Ljubljane za prostore sodišču in dav- kariji. Četudi imenovana komisija ni dala nobenih točnih navodil in so bili nekateri ukrepi za davčni urad celo protislovni, vendar sta sodišče in dav- karija prostore primerno priredila sama, zupanstvo pa je po svojih skrom- nih močeh storilo vse, da je bilo ura- dovanje omogočeno. Med drugim ima- ta oba urada tudi električno luč, ki jo morata pa seveda plačati, ker je na- jemnina za prostore tako nizka, da je ni mogoče ušteti v imenovano svoto. Davkarija pa pavšala za elektriko ni mogla plačati ker nima potrebnega kredita in zupanstvo se je obrnilo na delegacijo v Ljubljano, da dovoli kre- dit, saj elektriko ima dandanes vsaka branjevka in tudi pri davčnih uradih jo težko pogrešajo. Kaj pa so odgovo- rili gospodi iz Ljubljane? Zupanstvu so nakazali 120 K za tok od novembra do aprila, po tem času pa mora župan- stvo davkariji tok odkloniti, uradni- kom samim pa so naročili naj svetijo s petrolejem. — Vsi vemo da je varčnost lepa čednost, posebno pri denarni- čarjih, toda taka varčnost ni na mestu. Petrolej je namreč dražji, nevarnejši in slabši, povrhu pa pri davkariji še svetilk nimajo. Ako bi hoteli svetiti s petrolejem bi ne prišli iz dežja pod kap temveč iz kapa na dež, kar se pa ne bo zgodilo, ker gosp. delegat Savnik, ki ga poznamo kot naprednega moža, vendar ne bo dovolil davčnim uradni- kom dražjega petroleja mesto cenejše

elektrike. — To mora biti Krivda ka- kega nerodnega referenta v Ljubljani, kajti davčni urad tega ni kriv; on je imel le delo z ureditvijo pisarne, kate- ro je kljub raznim zaprekam prav do- bro izvršil in naredil to, kar bi bila morala komisija sama že jeseni 1920 ukreniti. Pri županstvu v Prevaljah položimo odgovor delegacije v Ljublja- ni v poseben fascikelj.

— **Študenti.** Ga. Julijana Hrastnig v Studencih nam pomnajuje, da notica v 21. šte. našega lista ni povsem to- čna, ker je ona Slovenka in ne kaže proti nikomur sovraštva nasproti Slo- vencem.

— **Iz Vuzenice.** V sredo 20. t. m. se je pri nas zopet enkrat vršil nemški cerkveni obred. Hčerka nekega nem- ško navdahnjenega veleposestnika pri Sv. Primožu na Pohorju se je namreč poročila z nekim Pogorevcem pod Ma- renbergom. Čeprav ženin in nevesta, znata prav dobro zabavljati v sloven- skem jeziku, jih je g. nadžupnik ven- dar vezal v blaženi nemščini. V očigled dejstvu, da v bližnji Koroški niti živ- ljenja ne bi bil varen Slovenec, ko bi od nemškega duhovnika zahteval, da se ga poroči po slovenskem obredu. G. nadžupnik gotovo ni ravnal umestno, da se je uklonil želji poročencev. Zato pa naj vsaj v bodoče upoštevata, da smo v Jugoslaviji, kjer narodne poturice nimajo nikake pravice več do obstan- ka. Renegat naj se ali prilagodi našim narodnim razmeram ali pa naj izgine v deželo, kamor ga srce vleče. To si naj posebno zapomni različna več ali manj cenjena gospoda, ki se je udele- žila gostovanja na nevestinem domu.

— **Iz Prekmurja.** V Dolini so pogo- rela gospodarska poslopja posestnika Rituperja. Zrtev plamena je bilo tudi par glav goveje živine. Skoda se ceni na 300.000 kron. Zavarovan je za ma- lenkostno vsoto pri neki madžarski za- varovalnici. Ker je večina posestnikov v Prekmurju zavarovanih pri madžar- skih družbah, ostanejo v slučaju nesre- če na cedilu. — V Kušanovcih je ste- kla mačka ugriznila neko deklico. Od- premili so jo v Pasteurjev zavod v Zagrebu. — Višji šolski svet je dal za- varovati pri banki »Slaviji« vse držav- ne šole v Prekmurju. Vsaka šola je za- varovana za 30.000 K. — Pri posestnici Abraham v Šalovecih so neznani vlo- milec ob njeni navzočnosti odnesli za 14.150 K obleke, perila itd. — Licen- covanje plemenskih bikov se vrši v Prek- murju v času od 26. aprila do 7. maja. Vlada je določila 21.000 K za nagrade. — Posestniku Kolossi v Puconcih je pri skladanju drv padel na trebuh težak drevesni panj in mu stisnil čreva, da je v par dneh umrl.

— **Murska Sobota.** V nedeljo dne 1. maja ob 2. uri popoldne se vrši v pro- storih gostilne Fleisar v Murski So- boti ustanovni občni zbor gremija tr- govcev. Potreba trgovskega gremija se je že delj časa naglašala v vrstah prek- murških trgovcev. Potrebno pa je, da pridejo v vodstvo gremija ljudje zdra- vih načel in dobri državljani.

Kultura in umetnost.

— **Na naslov Glasbene Matice.** Iz vrst našega širšega občinstva smo prejeli že več prošenj, naj bi posredo- vali pri naši Glasbeni Matici, da bi priredila ljudski koncert z istim spo- redom, kakor ga je imel zadnji njen koncert v Götzovi dvorani. Ne vemo sicer, kakšno stališče bo zavzela Matic- a napram tej zahtevi, gotovo pa je eno, da bi bilo škoda vreči v koš vsa ta tako umetniško dovršeno naučena dela. Vsekakor pa bi moral imeti ta ponovni koncert res ljudski značaj ter — znižane cene. Tak koncert bi lahko posetili tudi slabše situirani, kakor tu- di naše dijaštvo. Vemo pa tudi, da bi ta koncert radi slišali tudi v Celju ter bi bilo dobro tej želji Celjanov ustreči.

— **Zrnje.** Izšla je 21. številka ter pri- naša: Sandor Petöfy — A. B.: Koncem septembra. (Pesem.) — A. A.: Koncem septembra. (Pesem.) — A. B.: Potres. — H. Družović: Na- cionalna glasha. — Antun Ivanović: Meeger: Lav Nikolajevič Tolstoj. (Zi- vot i rad u vremenu pjesničkog djelo- vanja.) (Dalje prihodnji.) — Za na- rodno gledališče v državni upravi. — Listnica uredništva. »Zrnje« stane št. 4 K.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V sredo 27.: »Ekinocij«. Ab. C.
V četrtek 28.: »Razvalina življenja«. Ab. C.
V petek 29.: Zaprto.
V soboto 30.: »Ulica št. 15«. Ab. A.
V torek 31.: »Netopir«. Ab. B.

Najnovejša poročila.

Iz plenarnih sej konstituante.

Govori posameznih zastopnikov parlamentarnih klubov.

TIP Beograd, 26. aprila. Na da- našnji dopoldanski seji konstituante, ki se je pričela ob 10 uri je govoril prvi musliman Baltić ter izjavil, da bo glasoval za vladno ustavo. Kot drugi je govoril demokrat Angjelinović pro- ti ustavi Jugoslovenskega in Narodne- ga kluba ter za ustavo po vladnem na- črtu. Seja je bila zaključena ob 13 uri.

LDU Beograd, 26. aprila. Popol- danska seja ustavotvorne skupščine se je pričela ob 16.30 uri. Prvi je govoril zemljeradnik Ivo Benin, ki je počet- kom izjavil, da smatra zemljiaradniška stranka za napako, ker se ni storilo vse, da bi se dosegel sporazum. Imamo skupine, ki teže naprej in druge, ki teže nazaj. Stranke, ki hočejo iti na- prej, bi morale poizkusiti z vsemi sred- stvi, da se pride do sporazuma. Če bi to storile, potem bi gotovo imele za se- boj tudi zemljiaradnike. Sporazum pa, ki ga je treba iskati, ne sme temeljiti na plemenskih razlikah, temveč edino- le na gospodarski podlagi. Pravi, da je Vojvodina že s sklepom vojvodinskega sabora zavrgla plemenske razloge in postala sestaven del Srbije. V Vojvo- dini se sedaj ne more govoriti o kakšni decentralistični tendenci, temveč samo o samoupravi, ki mora imeti namen, opirati se na gospodarsko edinstvo. — Eksploitanje ne prihaja samo iz Beo- grada, marveč tudi iz Zagreba. (Plo- skanje pri zemljiaradnikih.) Zato se je treba boriti samo za gospodarske re- forme, s čimer se bodo izravnala vsa nesoglasja, ki so se pojavila med posa- meznimi deli našega naroda. Govornik pravi, da mora biti ustava ogledalo no- ve dobe in da mora zaščititi razne so- cialne in gospodarske razmere. Za njim je govoril Ivan Mermolja (SKS), ki je v svojem govoru kritikoval delo ljudske stranke v Sloveniji, ter govoril za vladni ustavni načrt. Zatem je go- voril fra Jakob Pasalić (Nar. klub), ki je navajal razne podrobnosti iz Bosne ter izjavil, da je zakrivila težki polo- žaj, v katerem živi narod v Bosni, sla- ba uprava, ki ima svoj izvor v centra- lizmu. Kritikoval je nadalje izvajanje agrarne reforme, ki ni prinesla dobrih posledic. Zavzemal se je za ustavni na- črt narodnega kluba ter izjavil, da bo morebiti prodrla vlada s svojim na- črtom samo zato, ker je kupljen. Ako se muslimanom izplača hak, bo glasov- al proti načrtu. Nadalje je izjavil, da je bilo ljudstvo v Bosni oškodovano z rešitvijo valutnega vprašanja, zlasti pa radi relacije 1 : 4. Vladnemu ustav- nemu načrtu nasprotuje tudi radi te- ga, ker je proti njemu tudi narod sam. Nato je govoril posl. Ivan Črnković (radikalec) o razmerah v Vojvodini, ter odgovarjal na včerajšnja izvajanja posl. Blaška Rajića, pri čemer je doka- zoval, da v Vojvodini ni razpoloženja za pokrajinsko avtonomijo. V vojvodi- ni je glavno vprašanje agrarna refor- ma in glavni pogoj za odpravo nezado- voljnosti je ureditev gospodarskih raz- mer. Končno se je izrekel za ustavni načrt vlade. Seja je bila nato ob 20. uri zaključena. Prihodnja seja jutri ob 9. uri dopoldne.

Za oster nastop proti Italiji.

LDU Beograd, 26. aprila. Poslanec Ivan B. Lovričević (zemljiaradnik) je vlo- žil na ministrskega predsednika in mi- nistra za zunanje stvari vprašanje, ali hoče z ozirom na to, ker je splošno znano, da se službena in diplomatska Italija ne drži svojih obveznosti (primeri: dodekanes, rimski pakt itd.) odrediti, da se takoj prekinijo trgovska in vsa dru- ga pogajanja s kraljevino Italijo, dokler popolnoma ne izpolni svojih obveznosti na podlagi rapalske pogodbe.

Za osemurni delavnik.

LDU Ljubljana, 26. aprila. Snoči sta se vršila dva shoda, na katerih se je protestiralo proti podaljšanju osem- urnega delavnika v mali obrli. Prvi shod je sklicala krščansko-socialna delavska zveza v hotel »Union«, drugi shod pa organizirano delavstvo v Mestni dom. Na obeh shodih je bila sprejeta resolu- cija, ki protestira proti uklenjenju osem- urnega delavnika.

Velika stavka v Ameriki.

DKU New-York, 26. aprila. (Brez- žično.) Strojniki trgovske mornarice so sklenili, da stopijo s 1. majem v stavko. Na ta način bo trpelo 100.000 kurjačev in drugega osebja pri strojih.

Gospodarstvo.

Borza 26. aprila.

Curih: Berlin 8.90, New York 567, London 22.72, Pariz 42.55, Milan 27.60, Praga 7.90, Budimpešta 2.22, Zagreb 4.05, Varšava 0.71, Dunaj 1.53, avstrijske žigosane krone 0.98.

Zagreb: Berlin 220—221.30, Italija 675—676, London 560—561, New York 139—140.50, Pariz 1041—0, Praga 194.50 do 195, Svica 2450—2470. Valute: Ameriški dolarji 139—139.25, avstrijske krone 22—0, carski rublji 70—75, češko-slovaške krone 190—0, francoski franki 1000—1030, napoleonidori 450 do 485, nemške marke 215—218, romunski lei 216—281, souvereign 255, italij. lire 655—658, turške lire 500.

Dunaj: Ameriški dolarji 656—660, nemške marke 1036—1042, angleški funti 2505—2605, francoski franki 4870 do 4910, italijanske lire 3195.00—3215, jugoslovanske dinarji 1829—1849, poljske marke 80.50—82.50, švicarski franki 11.475—11.525, češkoslovaške krone 903.50—909.50, madžarske krone 230.00 do 232.00.

Nemški glas o gospodarskem pomenu Jugoslavije.

Povodom četrtega mednarodnega sejma v Frankfurtu je bil en dan posvečen zunanji trgovini. Med referati je vzbudil posebno pozornost referat Hermana Wendela o gospodarskih odnosih v Jugoslaviji. Narodi, je dejal H. Wendel, ki so doslej kakor skozi rešetko gledali v svet, stopajo vedno odločneje na oder sveta. Med temi narodi se nahajajo tudi Srbi, Hrvati in Slovenci, tri imena, ali en narod. Ustanovitev jugoslovanske države pomeni odpiranje jugovzhodne Evrope gospodarskemu napredku. Jugoslavija je v prvi vrsti agrarna država. Po rodovitnosti polja okrog Monastira tekmujejo z Egiptom. Po bogastvu svojih hrastovih in bukovih gozdov stoji Jugoslavija na drugem mestu v vrsti evropskih držav (prva je Finska). V produkciji sliv je pa Jugoslavija na prvem mestu. Dalmacija producira rdeče vino, ki je pridojno bordon in pa prvovrstno olje. Rudninsko bogastvo te dežele je naravnost ogromno. V Srbiji se nahaja po velikosti drugi rudnik bakra v Evropi, a Slovenija daje svince. Koplje se tudi železo, antimonove, žveplene in manganove rude; nahajajo se vrele nafte. Mnogo najdišč se sploh še ni začelo eksploatirati, da je nek nemški inženjer po pravici dejal, da je Jugoslavija druga Kalifornija. Živinoreja je med vojno mnogo trpela, ali relativno je izlaha ne prekaša katera druga država. Industrija je razmeroma slabo

razvita, vendar je vredno omeniti mlinarsko industrijo, dočim tovarne alkohola producirajo letno 180.000 hl. Več kakor milijon svinj se predela vsako leto v suho meso in izvozi preko meje. Beograjska klavnica je naravnost vzorna tovarna. Zagreb ima eno najmodernejših tovarn za kože v Evropi. Omeniti je treba tudi tovarne tobaka in svile, opeke, kemičnih izdelkov, a jako se razvijajo tovarne pohištva in strojev. Mnogo ovirajo industrijsko podjetnost slabi prometni pogoji, kakor tudi nerodna trgovska politika v Beogradu. Vendar se pa skozi vse težkoče in kljub vsej zmedbi jasno črta pot, po kateri bo šla Jugoslavija v bodočnosti. Antanta, ki to državo politično drži na vajetih, bi si rada prisvojila tudi ekonomsko nadvlado, vendar pa ji to vsled valutne razlike ne gre po sreči. Francosko in angleško blago je v Jugoslaviji zelo drago. Zaradi Donave, ki je za jugovzhodno Evropo mnogo večje važnosti nego Egejsko ali Jadransko morje, je Nemčija v jako ugodnem položaju nasproti Jugoslaviji. Nemški narod in jezik uživata v Jugosl., ki ne pozna šovinizma precej simpatij, vendar pa je v prvi vrsti treba, da si Nemci prizadevajo resno spoznati kulturo in dušo jugoslov. naroda.

Prinašamo ta izvajanja Hermana Wendela, ki je našemu občinstvu že dobro znan kot eden izmed redkih Nemcev, ki presoja naše razmere objektivno in niso brez simpatij za naš narodni razvoj. Danes sicer tudi na gospodarskem polju odločuje v veliki meri trenutno politično razpoloženje, vendar pa se ne varamo, če trdimo, da bodočih odnosov med Nemčijo in Jugoslavijo ne bo diktirala politika sankcij, temveč naravna potreba obeh držav — ene na čelu Srednje Evrope, druge na čelu balkanskega polotoka in pa politika odkritosrčnosti in čistih računov. Tudi mi se strinjamo z Wendelom, da je tudi v gospodarskem interesu predvsem in nujno potrebno, da nemška javnost premaga stare predsodke proti nam in da spoznava našo kulturo in našo narodno dušo s tistim zanimanjem, ki pelje k poglobitvi in odkritosrčnosti medsebojnih simpatij.

g Vinske cene na Madžarskem. Vsled prepričlega vprašanja po vinu so na Madžarskem padle vinske cene pri litru za 7—8 K. Tako da stane liter vina povprečno 25 madžarskih kron.

g Nadprodukcija premoga na Češkem. Vsled močno povišane produkcije premoga so padle tudi cene. To padanje cen pa ne učinkuje ugodno na češkoslov. premogovno produkcijo. Ker ni nobenih kupcev, ponujajo češkoslov. premog v inozemstvu, večidel v Avstriji. Premog severozapadnih pokrajin stane 1300—2000 Čsk. vagon, vstevši vse pristojbine.

g Prosta trgovina na Čehoslovskem. Čehoslovski trgovinski minister je nedavno izjavil, da upa, da bo tekom 4 mesecev odpravljena vsaka državna kontrola nad čehoslovskim uvozom in izvozom in da bodo do tega časa izdelani novi tarifi, kateri pa ne vsebujejo nobenih prohibitivnih carinskih predpisov, omejujoč se zgolj na brezpogojno potrebno zaščito domače produkcije.

g Naša vlada in kmetijska razstava v Pragi. Finančnogospodarski odbor je sklenil dovoliti kredit 120.000 dinarjev za stroške odposlancev naše države na kmetijski razstavi v Pragi, ki se vrši, kakor znano, od 12. do 17. maja t. l.

Sokolstvo.

o Priprave za drugi pokrajinski zlet Jugoslovanskega Sokola v Osijeku. Priprave za ta drugi zlet, ki se bo vršil v dneh 27. 28. in 29. junija t. l. so v polnem teku. Z gradnjo impozantne zletne arene se je pričelo že 5. aprila. Ves material se je pripeljal v Osijek iz Maribora. Izdelava plaket, znakov in legitimacij za člane Sokola se je poverila znanemu našem umetniku, kiparju prof Kerdiču. Izdelavo velikih zletnih plakatov pa je prevzel akademični slikar V. Filakovac. Plakat bo tiskan v 5000 izvodih ter bo razposlan po vsem slovanskem svetu. Zletu bodo prisostvovala poleg Sokolov tudi vsa osiješka in okoliška pevska društva, od zunanjih pa so doslej javila vdeležbo že »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane, »Glasbena Matica« iz Maribora, »Javor« in »Dunav« iz Vukovara, ministrstvo vojne pa je dovolilo sodelovanje naše najbolje vojne muzike »Dravske divizije« iz Ljubljane. Poleg tega se bodo za časa zleta vršile tudi razstave in sicer: Razstava veleindustrije, gospodarska razstava, obrtna razstava ter umetniška razstava (slikarska in kiparska). Zanimanje za te razstave je že danes zelo veliko. Vsi zletni odbori in podobori delajo z vso vztrajnostjo na to, da bo cela prireditel tem veličastnejša. Ker se računa z udeležbo preko 30.000 ljudi, ima posebno stanovanjski podobor polne

roke dela. Naše zavedno občinstvo pozivamo že danes, da se tega drugega našega velikega Sokolskega zleta v Osijeku čim najštevilnejše udeleži.

o Sokoli! Znaki in legitimacije se dobe pri Jugoslovanskem Sokolskem Savezu v Ljubljani. Društva jih dobe le potem takojšnjega plačila, oziroma po poštnem povzetju. Slike za legitimacije izdeluje atelje Vjašić v Mariboru. Gosposka ulica po zdatno znižani ceni i. s. 4 slike v vizit formatu 40 K. Vsak Sokol, ki si naroči v omenjenem ateljeju sliko, naj si oskrbi potrdilo društva, katerega član je. K družtvam na deželi pride slikat edinole pod pogojem, da znaša naročnina vsaj 20 posnetkov. Cena 4 slikam v tem slučaju 60 K. Tozadevna naročila je poslati na ravnost župnemu predsedstvu. Ob tej priliki opozarjamo: Pri razprodaji se je natančno držati pravil o nošnji znakov in strogo paziti na to, komu se znak izroči. V slučaju, da kateri brat znak izgubi, je ponovna izdaja tega dovoljena le zanesljivim bratom in sestram, kar pa se mora zabeležiti na zadnji strani legitimacije.

Sport.

: V četrtek 28. t. m. tekmuje na »Maribor« prostoru S. K. Korolan I. z S. S. K. Maribor, rezerva. Začetek ob 17. uri. Igra se le o nedeževnem vremenu.

: Avstrija: Madžarska 4:1 (0:0) Minulo nedeljo je premagalo reprezentančno nogometno moštvo Avstrije na Dunaju madžarsko reprezentanco 4:1. Gledalcev 45.000. Teren pluški.

: V Pragi so se minulo nedeljo zopet obnovili po večletnem prestanku, stiki med avstrijskim in češkoslovskim nogometnim savezom. Čehi so nepobitno premagali zastopnike prvega dunajskega razreda in sicer: A. C. Sparta, Praga; W. A. F., Wien 6:0 in S. K. Slavija, Praga; Floridsdorfer A. C., Wien 4:0.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Veletgovina

Gaspari & Faninger
Maribor Drobnina, pletenina, galanterija
Aleksandrova c. 48. Samo na debelo!

Mala oznanila.

Prav dobro idoča špecerij-ska trgovina takoj za prodati. Pisane ponudbe pod »Dobro idoča trgovina 1888« na upravnistvo. 575

Omara za led in sezuvalnik za škornje, se ceno prodaja. Gostilna Meljski dvor. 574 2-1

Lepa meblirana soba z dvema posteljami za 2 gospodini uradnici se takoj odda. Naslov v upravnistvo.

Kupi se:

Ključavničarsko orodje, raznosmerni električni motor 10—15 konjskih moči, 380—220 voltov. Ponudbe na Bendina & Tomec, poprej Edvard Sliuca, kartonažna tovarna, Maribor. 573

Singer šivalni stroji
Singer šivanke
Singer nadomestni deli
Singer strojno olje.

Velika pošiljatev iz Amerike dospela. Dobi se samo v naši podružnici

Singer šiv. stroji Bourne & Co. Newyork

podružnica Maribor, začasno Dravska ulica 10.

Ugodni plačilni pogoji na obroke. 571

ZAHVALA.

Ob smrti našega nepozabnega soproga, očeta, tasta in dedeka, gospoda

Leopold Petovar

izrekamo iskreno zahvalo vsem, kateri so nam v tako obilni meri izrazili svoje sočutje in kateri so pribiteli od blizu in daleč ter ga spremili k zadnjemu počitku.

Posebno se zahvaljujemo za spremstvo k večnemu počitku preč. duhovščini, zlasti č. g. kanoniku Bohanec iz Šmarja pri Jelšah, kateri je vodil kondukt, č. gg. usmiljenim bratom iz Žalca in Kandije, cenjenemu učiteljsstvu Svetinjske šole, katero se je korporativno z šolskimi otroci pogreba udeležilo, tukajšnji prostovoljni požarni brambi za korporativno udeležbo, pevskega odseka za petje žalostink, kakor tudi odposlanstvu trgovskega gremija ormoškega. Prisrčna hvala tudi vsem, kateri so počastili našega blagega pokojnika s podaritvijo prelepih vencev.

Ivanjkovci, dne 25. aprila 1921.

Žalujoči ostali.